

JAVNA PREDUZEĆA I UMANJENJE NETO ZARADE ZA 10 % PO ZAKONU IZ 2014

1. Zakon

U časopisu Privredni Savetnik br.20/2014 dato je uputstvo o primeni odredaba **Zakona o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava** ("Službeni Glasnik RS", br. 116/2014, u daljem tekstu: **Zakon**). Na osnovu toga uputstva, na osnovu Instrukcije Ministarstva finansija za primenu pojedinih odredbi Zakona, i na osnovu samog Zakona, sledi ovo uputstvo:

Prema odredbi člana 3. Zakona, **platom** se smatra zarada zaposlenog kod korisnika javnih sredstava utvrđena u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, odnosno plata izabranog, imenovanog i postavljenog lica i zaposlenog kod korisnika javnih sredstava utvrđena u skladu sa zakonima koji uređuju plate u državnim organima, organima lokalne vlasti, organizacijama obaveznog socijalnog osiguranja i javnim službama.

Osnovna neto plata jeste proizvod koeficijenta i osnovice za obračun i isplatu plate, odnosno osnovna zarada po ugovoru o radu zaključenom u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, umanjena za porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje koji se plaćaju iz zarade u skladu sa zakonom.

U privredi** postoji **Zarada** propisana Zakonom o radu. **Osnovna zarada** po ugovoru o radu je **osnovna bruto zarada** koja u sebi sadrži porez i doprinose a naziva se i **Bruto zarada** po ugovoru o radu, i ugovara se u mesečnom iznosu ili kao cena bruto radnog sata puta broj sati u mesecu. Kada se ta **osnovna bruto zarada** umanji za porez i doprinose dobija se **osnovna neto zarada

***U državnim službama** postoji **Plata** i zakonodavac **osnovnu neto zaradu** iz privrede ovde poistovećuje sa **osnovnom neto platom** ali kaže da je osnovna neto plata, za razliku od osnovne neto zarade, proizvod **koeficijenta i osnovice za obračun i isplatu plate**, što znači da je i **osnovica za obračun i isplatu plate** u neto iznosu)*

2. Obračun umanjnja po odredbama Zakona

Članom 5 stav 1 Zakona uređeno je umanjivanje plata kod korisnika javnih sredstava na taj način što se osnovica za obračun i isplatu plata koja je u primeni na dan donošenja ovog Zakona umanjuje za 10%.

Imajući u vidu to da je prema odredbi člana 3. stav 2. Zakona, **osnovna neto plata** proizvod koeficijenta i osnovice za obračun i isplatu plate, odnosno da je **osnovna zarada**, u smislu Zakona, zarada po ugovoru o radu umanjena za porez i doprinose, proizilazi da se

umanjenje od 10% odnosi **na osnovnu neto platu**, odnosno na **osnovnu neto zaradu**.

Dakle, može se zaključiti **da se umanjuje osnovna neto plata, odnosno osnovna neto zarada**, a takođe i drugo stalno neto primanje. To umanjeње vrši se na sledeće načine:

1. U državnim službama gde se prima **plata**, Umanjenje osnovne neto plate (osnovna neto plata = koeficijent x osnovica u neto iznosu) vrši se umanjeњem osnovice za 10%

- na staru osnovnu neto platu do 25.000 din. ne vrši se umanjeње, odnosno ne primenjuje se umanjena osnovica, već se obračun vrši primenom stare osnovice i koeficijenta (tamo gde se propisima utvrđuje osnovica).

- na staru osnovnu neto platu u rasponu od 25.001 do na dalje, ne vrši se kompletno umanjeње, već se njegova osnovna neto plata svodi na 25.000 din.

2. Kod zaposlenih u javnom sektoru gde se prima **zarada**, koja se u skladu sa Zakonom o radu iskazuje u bruto iznosu (direktni i indirektni korisnici budžetskih sredstava lokalne vlasti, javna preduzeća, pravna lica nad kojima RS, odnosno lokalna vlast ima direktnu ili indirektnu kontrolu, javne agencije i dr.) prvo se vrši njeno umanjeње za porez i doprinose iz zarade u cilju dovođenja na neto iznos. Nakon utvrđivanja osnovne neto zarade u smislu prethodno pomenute odredbe Zakona, ona se umanjuje za 10%, ali to umanjeње može ići najviše do iznosa osnovne neto zarade od 25.000 dinara. Ne može se umanjivati osnovna neto zarada veća od 25.000 din ispod iznosa od 25.000 din.

Osnovna neto zarada umanjena za 10% preračunava se na bruto i tako dobijena **osnovna bruto zarada** predstavlja osnov za uvećanja po osnovu minulog rada i drugih elemenata uvećanja (topli obrok, regres i slično).

Ova bruto zarada (uvećana za minuli rad, topli obrok, regres i dr.) uvećava se za doprinose poslodavca i dobija se takozvana "bruto 2" zarada. Ovo se vrši zbog primene odredbe člana 7. stav 1. Zakona po kojoj su ovi korisnici javnih sredstava dužni da u roku od 3 dana od izvršene konačne isplate zarade za određeni mesec, na račun propisan za uplatu javnih prihoda uplate iznos razlike između ukupnih zarada obračunatih primenom osnovice koja nije umanjena i osnovice koja je umanjena u skladu sa Zakonom. Prema pomenutoj odredbi ukupan iznos zarada dobija se kada se na njih dodaju i doprinosi koji se isplaćuju na teret poslodavca.

Primer za javna preduzeća:

zaposleni A ima ugovorenu osnovnu zaradu bruto od 30.000 din

zaposleni B ima ugovorenu osnovnu zaradu bruto od 36.000 din

zaposleni C ima ugovorenu osnovnu zaradu bruto od 45.000 din

Poresko oslobođenje je 11.242,00 din a 10% je 1.124,20

Za novembar 2014 vrši se obračun umanjena neto zarada na sledeći način

br	Kategorija	Zaposleni A	Zaposleni B	Zaposleni C
1	Osnovna zarada (bruto 1)	30.000	36.000	45.000
2	Osnovna neto zarada (1x0,701)+1.124,20	22.154 manje od 25000	26.360 veće od 25.000	32.669 veće od 25000
3	Neto po umanjenju 2 - (2 x 10%:100)	19.939 zanemaruje se	23.724 manje od 25.000	29.402 veće od 25000
4	Neto za isplatu	22.154 uzima se postojeće	25.000 uzima se 25000	29.402 uzima se umanjeno
5	Umanjeni bruto 1 (4 - 1.124,20) : 0,701	30.000	34.060	40.340

Kada se utvrđuje umanjena neto zarada treba voditi računa o tome:

- da se osnovna neto zarada manja od 25.000 dinara ne umanjuje (zaposleni A)
- da se osnovna neto zarada veća od 25.000 dinara može umanjiti najviše do 25.000 (zaposleni B). Naime za ovog zaposlenog neto zarada umanjena za 10% iznosi 23.724 din. a pošto je to manje od limita 25.000 din. njegova zarada se umanjuje samo do iznosa od 25.000 din.
- da se osnovna neto zarada viša od 25.000 din umanjuje za 10% ako umanjena zarada iznosi 25.000 din. ili više (zaposleni C)

Dakle, u javnom preduzeću, da bi se sproveo postupak umanjena zarade u skladu sa zakonom, neophodno je:

1. Uraditi obračun zarade i poreza i doprinosa na punu neumanjenu zaradu (u daljem tekstu: **Pun obračun**). Pun obračun vrši se samo radi utvrđivanja razlike između troškova zarada po Punom obračunu i troškova zarada po Umanjenom obračunu
2. Utvrditi osnovnu neto zaradu zaposlenih i umanjiti je u skladu sa Zakonom, vodeći računa o prethodnim pravilima.
3. Umanjenu neto osnovnu zaradu pretvoriti u umanjenu bruto osnovnu zaradu i na osnovu te umanjene bruto osnovne zarade izvršiti obračun zarade i poreza i doprinosa (u daljem tekstu: **Umanjeni obračun**). Umanjeni obračun zarade je zarada koja se isplaćuje i za koju se sastavlja obrazac PPP-PD na osnovu kog se uplaćuju porez i doprinosi.
4. Utvrditi razliku između troškova zarada (bruto + doprinosi na teret poslodavca) **Punog obračuna**, i troškova zarada **Umanjenog obračuna** i razliku uplatiti na propisani račun.

Obračun razlike troškova zarada (između pune i umanjene zarade) vrši se samo prilikom konačne isplate zarade za mesec.

Ovo ćemo prikazati na primeru zaposlenog C iz prethodnog primera, pod pretpostavkom da zaposleni ima 20 godina radnog staža kod

poslodavca, da mu se isplaćuje mesečni topli obrok od 2.000,00 din. bruto, i 1/12 regresa za godišnji odmor od 3.000,000 din. bruto.

R.BR	OPIS	PUNA ZARADA	UMANJENA ZARADA
1	Osnovna bruto zarada	45.000	40.340
2	Minuli rad (1 x 8%)	3.600	3.227
3	Topli obrok	2.000	2.000
4	Regres	3.000	3.000
5	UKUPNA BRUTO ZARADA (1 do 4)	53.600	48.567
6	Osnovica za socijalne doprinose	53.600	48.567
7	Socijalni doprinosi na teret zaposlenog (6 x 19,9%)	10.666	9.665
8	Osnovica za Porez na zarade (5 - 11.242,00)	42.358	37.325
9	Porez na zarade (8 x 10%)	4.236	3.733
10	Obračunata neto zarada (5 - 7 - 9)	38.698	35.170
11	Socijalni doprinosi na teret poslodavca (6 x 17,9%)	9.594	8.694
12	UKUPAN TROŠAK ZARADE (5 + 11)	63.194	57.261
13	RAZLIKA ZA UPLATU NA PROPISANI RAČUN	5.934	

Zakonom nije posebno uređeno pitanje umanjena zarada u slučajevima kada zaposleni ne ostvaruje zaradu za ceo mesec. Nije sporno da se i ova zarada umanjuje za 10%. Ako je granica umanjena mesečne zarade 25.000 tada se ovaj iznos deli sa ukupnim brojem mogućih sati rada u mesecu i množi sa brojem sati rada zaposlenog pa se dobija nova srazmerna granica umanjena za manji broj sati rada od mogućeg broja sati u mesecu.

PRIMER IZ PRAKSE: STUDIJA SLUČAJA

Ovo su do sada bila tumačenja zakona, uputstva i primeri koje je dao zakonodavac, ministarstvo i struka.

Na dalje, a u skladu sa tim, sledi primer izračunavanja **umanjene osnovne neto zarade** kod konkretnog javnog preduzeća, gde se prima **zarada**, koja se u skladu sa Zakonom o radu iskazuje u bruto iznosu, a ugovoreni bruto iznos, odnosno **osnovna bruto zarada**, dobija se tako što se **propisana garantovana min. neto zarada za mesec** (propisuje je država) množi sa koeficijentom zaposlenog i tako dobijena **osnovna neto zarada** se preračunava u **osnovnu bruto zaradu**, koja predstavlja osnovicu za dalje uvećanje dodavanjem minulog rada, toplog obroka, regresa i ostalih dodatka na bruto, da bi se dobila finalna bruto zarada za zaposlenog. Primer je, pored ostalog, u jednom delu vezan i za rad sa računarskim programom za obračun zarada **COBA Systems** www.cobasystems.com.

PRAVILA ZA UMANJIVANJE OSNOVNE NETO ZARADE ZA 10 %

1. Osnovna Neto zarada manja od 25.000,00 din. ne umanjuje se i ostaje ista, pa se sa tim iznosom izračunava bruto zarada
2. Osnovna Neto zarada veća od 25.000,00 din. može se umanjiti samo do iznosa od 25.000,00 din. i tada se na taj iznos izračunava bruto zarada
3. Osnovna Neto zarada veća od 25.000,00 din. umanjuje se za 10% i dobijeni iznos, ako je veći od 25.000,00, je iznos na koji se izračunava bruto zarada

UMANJIVANJE OSNOVNE NETO ZARADE ZA 10 %

	Obračun Neto i Bruto Osnovice Za Januar 2017 (22 dana 176 sati) Gar.min.cena rada po času 130 din Gar.min.Netto zarada za mesec 22.800 Gar.min.Bruto zarada za mesec 30.984	Kf koefi cijent	osnovna Neto z. garantovana min. neto zarada. uvećana za Kf 22.880,00 x Kf	Primena umanjenja na 4 granica je: 25.000	Primena umanjenja od 10 % 4 x 0,9	Osnovna Neto z. posle obračuna umanjenja od 10% za isplatu	Osnovna Bruto z. iz osnovne Neto z. (6-1160,40):0,701 upis u program	Osnovna Bruto z. uvećana za Kt (4-1160,40):0,701
1	2	3	4		5	6	7	8
1	Mitrović Maša	2,21	50.568,80	> 25.000	45.511,92	45.511,92	63.268,93	70.482,74
2	Zrnić Milena	1,80	41.184,00	> 25.000	37.065,00	37.065,00	51.219,11	57.095,00
3	Jeremić Danijela	1,38	31.574,40	> 25.000	28.416,60	28.416,60	38.881,88	43.386,59
4	Brankovan Suzana	1,59	36.379,20	> 25.000	32.741,28	32.741,28	45.051,18	50.240,80
5	Krasnić Valentina	1,24	28.371,20	> 25.000	25.534,08	25.534,08	34.769,87	38.817,12
6	Jurović Dragana	1,05	24.024,00	< 25.000	ne umanjuje se	24.024,00	32.615,69	32.615,70
7	Živković Olivera	1,05	24.024,00	< 25.000	ne umanjuje se	24.024,00	32.615,69	32.615,70
8	Tešić Marijana	1,05	24.024,00	< 25.000	ne umanjuje se	24.024,00	32.615,69	32.615,70
9	Tešić Lidija	1,05	24.024,00	< 25.000	ne umanjuje se	24.024,00	32.615,69	32.615,70
10	Veselinović Slobodan	1,14	26.083,00	= 25.000	23.474,70	25.000,00	34.008,00	35.552,92
11	Krasnić Ivan	1,14	26.083,00	= 25.000	23.474,70	25.000,00	34.008,00	35.552,92
12	Suru Goran	1,10	25.168,00	= 25.000	22.651,00	25.000,00	34.008,00	34.247,65
13	Perišić Miloš	1,10	25.168,00	= 25.000	22.651,00	25.000,00	34.008,00	34.247,65
14	Pupazić Velibor	1,10	25.168,00	= 25.000	22.651,00	25.000,00	34.008,00	34.247,65
15	Lazarević Toma	1,10	25.168,00	= 25.000	22.651,00	25.000,00	34.008,00	34.247,65
16	Vojinović Kosara	1,00	22.880,00	< 25.000	ne umanjuje se	22.880,00	30.984,00	30.984,00
						438.244,88		

1.Zaposlenom se isplaćuje iznos iz kolone 6. Neto osnovica posle obračuna umanjenja od 10 % - za isplatu (ako je radio puno radno vreme 176 sati i ako nema dodatka i odbitaka na bruto i na neto zaradu)

2. U program se kao UGOVORENA BRUTO ZARADA upisuje iznos iz kolone 7. Bruto osnovica iz Neto osnovice za obračun Umanjene zarade, a upisuje se iznos iz kolone 8 za obračun Pune zarade. U oba sličaja upisuje se Koeficijent = 1

PRAVILA ZA UMANJIVANJE OSNOVNE BRUTO ZARADE ZA 10 %

1. Osnovna Bruto zarada manja od 34.008,00 din. ne umanjuje se i ostaje ista, pa je to iznos bruto zarade
2. Osnovna Bruto zarada veća od 34.008,00 din. može se umanjiti samo do iznosa od 34.008,00 din. i tada je taj iznos bruto zarada
3. Osnovna Bruto zarada veća od 34.008,00 din. umanjuje se za 10% i dobijeni iznos, ako je veći od 34.008,00, je iznos bruto zarade

UMANJIVANJE OSNOVNE BRUTO ZARADE ZA 10 %

	Obračun Neto i Bruto Osnovice Za Januar 2017 (22 dana 176 sati) Gar.min.cena rada po času 130 din Gar.min.Neto zarada za mesec 22.800 Gar.min.Bruto zarada za mesec 30.984	Kf koefi cijent	Osnovna Bruto z. garantovana min. bruto zarada uvećana za Kf 30.984,00 x Kf	Primena umanjenja na 4 granica je: 34.008	Primena umanjenja od 10% 4 x 0,9	Osnovna Bruto z. posle obračuna umanjenja od 10% upis u program	Osnovna Neto z. iz osnovne Bruto z. (6x0,701)+1160,40 za isplatu	osnovna Neto z. garantovana min. neto zarada. uvećana za Kf 22.880,00 x Kf
1	2	3	4		5	6	7	8
1	Mitrović Maša	2,21	68.474,64	> 34.008	61.627,18	61.627,18	44.361,05	50.568,80
2	Zrnić Milena	1,80	55.771,20	> 34.008	50.194,08	50.194,08	36.346,45	41.184,00
3	Jeremić Danijela	1,38	42.757,92	> 34.008	38.482,13	38.482,13	28.136,37	31.574,40
4	Brankovan Suzana	1,59	49.264,56	> 34.008	44.338,10	44.338,10	32.241,41	36.379,20
5	Krasnić Valentina	1,24	38.420,16	> 34.008	34.578,14	34.578,14	25.399,67	28.371,20
6	Jurović Dragana	1,05	32.533,20	< 34.008	ne umanjuje se	32.533,20	23.966,17	24.024,00
7	Živković Olivera	1,05	32.533,20	< 34.008	ne umanjuje se	32.533,20	23.966,17	24.024,00
8	Tešić Marijana	1,05	32.533,20	< 34.008	ne umanjuje se	32.533,20	23.966,17	24.024,00
9	Tešić Lidija	1,05	32.533,20	< 34.008	ne umanjuje se	32.533,20	23.966,17	24.024,00
10	Veselinović Slobodan	1,14	35.321,76	= 34.008	31.795,00	34.008,00	23.448,70	26.083,00
11	Krasnić Ivan	1,14	35.321,76	= 34.008	31.795,00	34.008,00	23.448,70	26.083,00
12	Suru Goran	1,10	34.082,40	= 34.008	30.674,16	34.008,00	23.448,70	25.168,00
13	Perišić Miloš	1,10	34.082,40	= 34.008	30.674,16	34.008,00	23.448,70	25.168,00
14	Pupazić Velibor	1,10	34.082,40	= 34.008	30.674,16	34.008,00	23.448,70	25.168,00
15	Lazarević Toma	1,10	34.082,40	= 34.008	30.674,16	37.490,64	23.448,70	25.168,00
16	Vojinović Kosara	1,00	30.984,00	< 34.008	ne umanjuje se	30.984,00	22.880,18	22.880,00
							425.922,01	

1.Zaposlenom se isplaćuje iznos iz kolone 7. Neto osnovica iz Bruto osnovice - za isplatu

(ako je radio puno radno vreme 176 sati i ako nema dodatka i odbitaka na bruto i na neto zaradu)

2. U program se kao UGOVORENA BRUTO ZARADA upisuje iznos iz kolone 6. Bruto osnovica posle obračuna umanjenja od 10 % za obračun Umanjene zarade, a upisuje se iznos iz kolone 4 za obračun Pune zarade. U oba slučaja upisuje se Koeficijent =1

NAPOMENA: Iznos **34.008,00** korišćen u tabeli: **UMANJIVANJE OSNOVNE BRUTO ZARADE ZA 10 %** dobijen je preračunavanjem neto iznosa od 25.000,00 u bruto iznos:

$$34.008,00 = (25.000,00 - 1.160,40) : 0,701$$

Razmatranje dve varijante obračuna:

UMANJENJE OSNOVNE NETO ZARADE 10 % DAJE NETO = **438.244,88**

UMANJENJE OSNOVNE BRUTO ZARADE 10 % DAJE NETO = **425.922,01**

RAZLIKA = **12.322,87**

po jednom zaposlenom ova razlika se kreće od **1.150 din do 0 din**, u proseku **12.322:16 = 770,00 din**.

NAPOMENA:

Nigde se u Zakonu i u propisima ne pominje sistem rada sa **umanjenjem osnovne bruto zarade** za 10%, ali matematički taj sistem se može izvesti, i prikazan je ovde kao druga mogućnost. U radu sa umanjenjem osnovne bruto zarade za 10% dobija se manji iznos neto i bruto zarade, nego u radu sa umanjenjem osnovne neto zarade za 10%. Razlika nije velika ali postoji. U ovom primeru ona je prosečno po zaposlenom oko 770 din. To još znači da će se kod umanjenja osnovne bruto zarade platiti manji porez i manji doprinosi, odnosno da će biti potreban manji dinarski iznos za isplatu zarade.

Preporuka je da se koristi **umanjenje osnovne neto zarade**, kako je opisano u postojećim propisima i njihovim tumačenjima, a na način kako je dato u tabeli: **UMANJIVANJE OSNOVNE NETO ZARADE ZA 10%**

15.01.2017 COBA Systems Software

